

**656. KIRKPINAR YAĞLI GÜREŞLERİNE KATILAN SEYİRCİLERİN
SOSYA-DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİ ve KATILIM SEBEPLERİ**

*656. HISTORICAL KIRKPINAR OIL WRESTLING; SPECTATORS SOCIA-
DEMOGRAPHIC FEATURES and REASON OF PARTICIPATION*

Aydoğın SOYGÜDEN*

*Geliş Tarihi: 09.04.2018
(Received)*

*Kabul Tarihi: 02.11.2018
(Accepted)*

ÖZ: Bu çalışmanın amacı; 656. Kırkpınar yağlı güreşlerine katılan seyircilerin sosyo-demografik özelliklerini ve katılım sebeplerini ortaya çıkarmak ve bunun sonucu olarak seyirci hedef kitlesini belirlemektir. Tarihi Kırkpınar güreşlerine katılan seyircilerin bazı özelliklerinin bilinmesinin daha sonraki yıllarda yapılacak etkinlikte, hizmetlerin kalitesini arttırmada etkili olacağı düşünülmektedir. Yapılan çalışmada araştırmacı tarafından anket soruları belirlenmiş, seyirciler arasında birebir görüşmeler yapılarak anket uygulanmıştır. Elde edilen veriler SPSS programına girilmiş, istatistiksel analizlerde yüzdeler çapraz tablo ve ki kare testleri ile değerlendirilmiş, anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ olarak belirlenmiştir. Çalışma sonucunda; katılan seyircilerin % 98'inin erkek, % 82'sinin 35 yaş ve üzeri, % 79'unun orta öğretim düzeyinde oldukları görülmektedir. Katılan seyircilerin % 62'si güreş sporuna olan ilgilerinden, % 16'sı geleneksel ve tarihi olmasında ve % 14'ü Saray içi atmosferinde bulunmak isteginden dolayı katıldıklarını belirtmişlerdir. Sonuç olarak; seyircilerin % 62'si güreş sporuna karşı ilgilerinden dolayı Kırkpınar'a geldiklerini belirtmişlerdir. Bu durum bazı kitleler tarafından güreşlerin izlenmesi için talebin olduğunu göstermektedir. Seyircilerin yaş ortalamaları diğer spor branşlarına bakıldığında daha yüksektir. Özellikle seyirciler arasında en yüksek katılım oranı emekli seyircilerden meydana gelmektedir. Türkiye standartlarına göre çok aktif olmayan emekli seyirci grubunun en yüksek oranda olması sevindirici olmakla birlikte genç seyirci grubunun bu etkinliğe katılımlarının teşvik edilmesi gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

Anahtar Kelimeler: *Kırkpınar Yağlı Güreşleri, Seyirci, Sosyo-Demografik Özellikleri, Katılım Sebepleri*

ABSTRACT: The purpose of this study is; to reveal of the 656. *Kırkpınar* Oil Wrestling spectator social-demographic features and reason of participation as a consequence, specify the audience target mass. Knowing some of the characteristics of the spectators participating in the historic *Kırkpınar* wrestling will contribute to the shaping of the services to be performed in the coming periods. Survey questions were determined by the researcher and interviews were conducted among the audience. The obtained data were entered into the SPSS program. In the statistical analyzes, the frequency of the percentages were evaluated by cross-tabulation and chi-square tests and the level of significance was determined as $p < 0.05$. In the results of study; 98% of the audiences were male, 82% were

*Dr. Öğr. Üye. Erciyes Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Spor Yöneticiliği Bölümü, asoyguden@erciyes.edu.tr

35 years old and over and 79% of them were in the secondary education level. Oil wrestling spectators have stated that the reason of they involved; 62% of attendees were interesting wrestling sports, 16% were traditional and historical, and 14% were *Sarayici* atmosphere. As a result; 62% of the spectators stated that they came to *Kırkpınar* because of the interesting about the sport of oil wrestling. This suggests that some of the masses are willing to watch wrestling. The average age of the spectators is higher when you look at other sports branches. Particularly the highest attendance rate among the spectators comes from the retired spectators. It is appreciated that the very inactive retired audience group is at the highest level according to Turkish standards, but it is necessary for young audiences group to be encouraged for our future.

Key Words: *Kırkpınar Oil Wrestling, Spectator, Social-Demographic Features and Reason of Participation*

1. GİRİŞ

Güreş sporu, Türk tarihinin önemli sporlarından biridir. Türkiye'nin farklı bölgelerinde yağlı güreş, karakucak, şalvar vb. güreşler organize edilmektedir. Güreş iki insanın birbiri ile yaptıkları herhangi bir alet ve benzeri elemanları kullanmadan birbirlerine üstünlük sağlamaya çalıştıkları er gibi yapılan fiziksel ve zihinsel aktivitelerin bütünüdür (Toksöz, 2011).

Kırkpınar yağlı güreşleri 2017'de 656'cısı yapılmış tarihi Türk miraslarından. Geçmişten bu güne kadar gelen ve hala devam eden bu etkinlik, 16 Kasım 2010 tarihinde UNESCO' tarafından "İnsanlığın Somut olmayan Kültürel Miras Listesi" ne girmiştir. Tarihi Kırkpınar Yağlı Güreşlerinin yapıldığı dönemde Türkiye'nin her yerinden seyirciler Edirne'ye akın etmektedirler (Edirne Kırkpınar, 2018).

Türkiye'de ata sporu olarak nitelenen güreş Türk toplumu tarafından ve dünyada ilgi gören önemli branşlardan bir tanesidir (Gümüş ve Barut, 2006). Kırkpınar'ın en önemli özelliği ise yüzyıllardan beridir geleneksel özelliklerini kaybetmeden devam etmesidir. Kırkpınar Festivali Türk toplumunun milli ve manevi değerlerini besleyen önemli bir faaliyettir (Özer vd., 2014).

656. Tarihi Kırkpınar Yağlı Güreşleri, 14-15-16 Temmuz 2017 tarihlerinde Edirne Saray içi Er Meydanı Güreş alanında yapılmıştır. Müsabakalara bütün kategorilerde toplamda 2199 sporcu katılmış, bütün seyircilerin merakla izlediği başpehlivanlık kategorisinde 60 sporcu başpehlivanlık için mücadele etmişlerdir. Müsabakalar sonucunda Antalya bölgesinden İsmail Balaban Başpehlivan olmuştur (Türkiye Güreş Federasyonu, 2018). Edirne Belediyesi (2018), den alınan bilgilere göre 14 Temmuz 2017 Cuma günü 2 bin seyircinin saray içine geldiğini, ertesi gün cumartesi 4500 seyircinin geldiğini son gün 15 bin seyircinin saray içine geldiklerini belirtmişlerdir. Kırkpınar yağlı güreş organizasyonu festival çerçevesi içerisinde yapılmaktadır. Yağlı güreşlerin yapıldığı alan ve çevresi çok sayıda

katılımcının farklı aktiviteler yaptığı bir alandır. Bu nedenle çok sayıda katılımcı bu bölgede rekreatif amaçlı faaliyetlerde bulunmaktadır.

Yağlı güreşlerin yapıldığı Saray içi Güreş alanı 12 bin seyirci kapasitesine sahiptir. 2018 yılında yeni Kırkpınar Alanı Rekreasyon Projesi ile bu sayının 25 Bin seyirci kapasitesine çıkarmak planlanmaktadır (Edirne Kırkpınar, 2018; Edirne haberci, 2018, Kırkpınar Rekreasyon Projesi, 2018; Özer vd., 2014).

Bu çalışma da ki amaç; Tarihi Kırkpınar Yağlı güreşlerine gelen seyircilerin sos yo-demografik özellikleri ve katılım sebeplerini belirleyerek güreş severlere daha iyi hizmet sunulmasını sağlamaktır.

2. LİTERATÜR

Tarihi Kırkpınar yağlı güreşleri Türk toplumunun geçmişten günümüze kadar geldiği tarihsel süreci anlatan somut delillerinden bir tanesidir. Bizi biz yapan, geçmişimizi bize anlatan, tarihe tanıklık etmiş bir faaliyettir. Tarihi kültürel faaliyetler toplumları birbirine kenetleyen, aralarında ki bağı güçlendiren önemli etkinliklerdir. Tarihi Kırkpınar yağlı güreşleri 6 asırdan fazladır devam eden Türk toplumu tarafından her zaman desteklenen önemli bir etkinliktir.

Bu çalışmada literatür bilgisi olarak Kırkpınar'ın tarihi, Türklerde güreş, geleneksel güreşler hakkında bilgiler verilecektir.

2.1. Kırkpınar Tarihi

Kırkpınar yağlı güreşleri 14.yy'da Rumeli bölgesinde doğmuş ve 656 yıldır devam eden en eski güreş organizasyonlarından. Yağlı güreşlerde güreşçiler vücutlarına yağ sürerek yapılan güreş müsabakasıdır. Yağlı güreşler er meydanında yapılır ve güreşçilere pehlivan denilmektedir. Türklerin tarihinde güreş her zaman en önemli kültürel etkinliklerindendir (Türker ve Çelik, 2012). Kırkpınar güreşleri toplumumuz tarafından ilgiyle izlenen içerisinde birçok ritüellerin yapıldığı bir etkinliktir (Boyacıoğlu, 2005).

Tarihçiler tarafından belirtilen bilgilere göre Osmanlı padişahı I. Murat tarafından 6 Mayıs 1361'de yapılmaya başlanmıştır. Bu tarihten itibaren de Kırkpınar güreşlerinin yapılması geleneksel olarak devam etmektedir (Erdem, 2007). Kırkpınar güreşleri bir festival içerisinde birçok tarihi ve kültürel değerleri besleyerek devam eden milli ve manevi Türk kültürüne yön veren önemli bir kültürel değerdir (Sazak ve Erşen, 2009). Edirne'nin fethi ile beraber başlayan Kırkpınar yağlı güreşleri Türk kültürünün vazgeçilmez unsurlarından bir tanesidir (Toksöz 2009).

2.2. Türklerde Güreş

Orta Asya'da *Karakurum*, *Altay* ve *Tanrı Dağlarından* başlayan tarih yolunda her zaman Türk milleti mutlaka güreş sporunu benimsemiş ve uygulamıştır (Toksöz, 2011). Türkler güreş yapmayı; ibadet, güreş yerini; ibadet

yeri, güreş meydanını; er meydanı ve ibadet (cem) meydanları olarak görmüşlerdir (Petrov, 1994: 107-108; Nadiem, 1968: 14).

Türklerde spor düşün törenlerinde, dini ve milli bayramlarda halkı bir araya getirme gibi ve aynı amaçlar için kenetleyen çok önemli fonksiyonlarda üstlenmiştir. Folklorik güreşlerimiz milletimizin gelenek ve göreneklerini ortaya koyan öz kültürel folklorik değerlerimiz olup uzun yıllardan beri yaşayan Türk kültürünün canlı örneklerindedir. Günümüzde güreş milli sınırları aşmış ve bütün milletler tarafından yapılan bir spordur ama karakucak, aba, şalvar güreşleri bize has özelliklerdir (Uzun, 2004: 1060-1061).

2.3. Geleneksel Güreşler

Güreş, gerek eski, gerekse modern Türk toplumlarının tamamında çok sevilen ve yaygın olarak uygulanan spor branşlarından biridir. Tarihi süreç içerisinde ortaya çıkan, yağlı, aba, şalvar, kemer ve karakucak güreşleri gibi farklı güreş formları, Türkiye'de günümüze kadar yaşatıldı. Anadolu ve Rumeli'yi yurt tutan Osmanlılarca geliştirilmiş olan yağlı güreş, Cumhuriyet döneminde de korunması gereken bir gelenek olarak görüldü ve desteklendi (Yıldıran, 2000).

Yağlı güreş; yağlı güreş geleneksel bir Türk sporudur. Güreşçiler vücutlarına yağ sürerek güreştikleri için bu şekilde adlandırılır. Müsabakalar "Er Meydanı" denilen alanlarda yapılır. Güreşçilerin vücutlarının yağlanması nedeni ile birbirlerini tutmaları zorlaştığından, büyük güç ve ustalık gerektiren bir spordur. Yağlı güreşin, Trakya ve Balkanlardan yayıldığı bilinmektedir (Etnospor, 2018).

Karakucak Güreşi; Karakucak güreşi Türklerin öz güreşidir. Orta Asya kaynaklı bu güreş türünde yüzyıllar boyunca şekil ve kural itibarıyla çok az bir değişim olmuştur. Karakucak; Yakut Türklerinden, Moğolistan'dan, Azerbaycan'dan, Doğu-Batı Türkistan'dan, Kırım ve Kazan Türklerine kadar yapılan bir spordur. Günümüzde daha çok yağlı güreş yapılmayan yörelerde (Amasya, Tokat, Samsun, Çorum, Sivas, Erzincan, Erzurum, Yozgat, Kahramanmaraş) düşünlerin ve bayramların vazgeçilmez töreleridir (Pehlivan, 2018).

Aba güreşi; güreşçilerin sırtlarına aba giyerek, bellerine kuşak bağlayarak yaptıkları güreştir. Günümüzde Hatay ve Gaziantep yörelerinde yapılır. Ancak her iki yörenin de Aba güreşi arasında uygulama bakımından Kapışmalı ve Aşırtmalı Aba güreşleri olarak farklılıkları vardır (Etnospor, 2018).

Şalvar güreşi; güreşçiler, şalvar giyer ve ayakları çıplaktır. Kısa şalvar güreşinde tüm teknikler ayakta yapılır. Rakip alta düştüğü anda bir tek hamle şansı verilir. Bu hamlede sonuç olmaz ise genelde ayağa kaldırılır. Dengenin son derece önemli olduğu güreş sporunda ayakta muazzam bir denge unsuru oluşturan kısa şalvar güreşleri ata sporumuza birçok şampiyonunun kazandırılmasında bir hayli büyük yararları olmuştur (Etnospor, 2018).

Kuşak güreşi; Kırım lehçesinde “küreş” denilen bu güreşler Hıdırellez’de ve “tepreş” denilen eğlencelerde ve düğünlerde yapılmaktadır. Romanya ve Türkiye’deki Kırım Türkleri arasında yaygın bir eğlence töreninin adı olan *tepreş* törenlerinde Kırım Türk geleneklerine göre yapılan güreşler diğer geleneksel güreş çeşitleri gibi davul zurna eşliğinde yumuşak toprak veya yeşil düz zeminde eğlence amaçlı yapılmaktadır. Yaş ve ağırlıklarına göre üç boya ayrılan güreşçiler, bele sarılan iki metre uzunluğundaki özel dokuma kuşaklardan tutarak rakibin *şalka* düşmesi (iki omzunun yere değmesi) için mücadele ederler.

3. YÖNTEM

Yapılan çalışma nicel araştırma yöntemleri kullanılarak hazırlanmıştır. Araştırma da önceden hazırlanmış anket formu kullanılmıştır. Anket formu hazırlanmasında pilot çalışma yapılmış ve anketler katılımcılar ile birebir görüşmeler sağlanarak oluşturulmuştur.

3.1. Veri Toplama Yöntemi Ve Araçları

Kırkpınar yağlı güreşlerini izlemeye gelen seyircilerin sos yo-demografik özellikleri ve katılım sebeplerinin belirlenmesinde verilerin elde edilmesi için anket tekniği kullanılmıştır. Anketler seyirciler ile Er Meydanı güreş alanı tribünlerinde seyirciler ile yüz yüze görüşme tekniği ile gerçekleştirilmiştir.

3.2. Anket Formunun Hazırlanması

Çalışma da araştırmacılar tarafından önceden hazırlanan anket formu kullanılmıştır. Anket formu içerisinde bulunan sorular farklı üniversitelerde görev yapan akademisyenlere danışılarak hazırlanmıştır. Anket formu iki kısımdan oluşmaktadır. Birinci kısımda cinsiyet, yaş, eğitim, meslek, “siz güreş yaptınız mı?” ve “ailede güreş yapan var mı?” gibi demografik bilgileri elde etmeyi sağlayan sorular bu kapsamda yer almaktadır. İkinci kısımda seyircilerin katılım sebeplerini belirlemek için 6 cevaptan oluşan yanıtlar bulunmakta ve kaç yıldır Edirne’ye gelmektesiniz sorusu bulunmaktadır.

3.3. Anket Formunun Pilot Çalışması

Çalışma da geçerlilik ve güvenilirlik pilot çalışması Erciyes Üniversitesinde öğrenim gören 40 kişilik öğrenci grubuna uygulanarak Cronbach Alpha katsayısı 70 üzerinde bulunmuştur. Araştırmada kullanılan ölçeğin de güvenilirliğinden bahsedebilmek için alfa katsayısının 0,70 ve üzerinde olması gerekmektedir (Hair ve ark., 1998).

3.4. Anket Formunun Uygulanması

14 Temmuz 2017 – 16 Temmuz 2017 tarihleri arasında Edirne Kırkpınar yağlı güreş festivali alanında bulunan Er meydanı güreş alanı içerisinde güreş müsabakalarını izleyen 162 seyirciye tesadüfî yöntemle anketler uygulanmıştır.

3.5. Verilerin Değerlendirilmesi

Anket çalışması sonunda alınan veriler SPSS programına girilerek, cinsiyet, yaş, eğitim, meslek, “Soru: Ailede güreşçi var mı?”, “Soru: Siz güreş yaptınız mı?”, “Soru: Sizi buraya getiren sebep nedir?” ve “Soru; Kaç yıldır buraya geliyorsunuz?” sorularına verilen cevapların frekans dağılımları, aritmetik ortalamaları ve standart sapmaları incelenmiştir. Araştırma verilerine ki kare analiz tekniği uygulanmış ve elde edilen bulgular tablolarla gösterilmiştir. Elde edilen veriler SPSS, istatistiksel analizlerde yüzdeler dağılım çapraz tablo ve ki kare testleri ile değerlendirilmiş, anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ olarak belirlenmiştir.

4. BULGULAR

Yapılan anket çalışması sonucunda cinsiyet, yaş, eğitim, meslek, “Soru: Ailede güreşçi var mı?”, “Soru: Siz güreş yaptınız mı?”, “Soru: Sizi buraya getiren sebep nedir?” ve “Soru; Kaç yıldır buraya geliyorsunuz?” sorularına verilen cevapların yüzdeler dağılımları, çapraz tablo yüzdeler dağılımları ve pearson ki kare test analiz değerlendirmeleri bulunmaktadır.

Tablo 1. Seyircilerin Cinsiyet ve Yaş Durumlarını Gösteren Yüzdeler Dağılım Durumları

Cinsiyet	F	%
Erkek	159	98
Kadın	3	2
Toplam	162	100
Yaş	F	%
15-25 yaş arası	10	6
26-35 yaş arası	20	12
36-45 yaş arası	35	22
46-55 yaş arası	32	20
56-65 yaş arası	42	26
66 yaş ve üzeri	23	14
Toplam	162	100

Tablo 1’de Kırkpınar yağlı güreşlerine katılan seyircilerin % 60’ı 46 yaş ve üzeri seyircilerden, %98’i erkek seyircilerden oluşmaktadır.

Tablo 2. Seyircilerin Eğitim ve Meslek Durumlarını Gösteren Yüzdeler Dağılım Durumları

Eğitim	F	%
İlkokul	69	43
Ortaokul	26	16
Lise	31	19
Üniversite	33	20
Lisans Üstü	3	2
Toplam	162	100

Meslek	F	%
İşçi	27	17
Memur	15	9
Çiftçi	29	18
Emekli	43	26
S. Meslek	27	17
Esnaf	14	9
Öğrenci	7	4
Toplam	162	100

Tablo 2’de Kırkpınar yağlı güreşlerine katılan seyircilerin % 78’i orta öğretim mezunu seyircilerden, % 26’sı emekli ve % 18’i çiftçilik yapan seyircilerden oluşmaktadır.

Tablo 3. Seyircilerin “Ailede güreşçi var mı “ ve “Siz güreş yaptınız mı” Sorularına Verdikleri Cevapları Gösteren Yüzdeler Dağılım Durumları

“Ailede güreşçi var mı?”	F	%
Evet	43	26
Hayır	119	74
Toplam	162	100
“Siz güreş yaptınız mı?”	F	%
Evet	32	20
Hayır	130	80
Toplam	162	100

Tablo 3’de Kırkpınar yağlı güreşlerine katılan seyircilerin % 74’ü nün ailesinde güreşçi bulunmadığını belirtmiştir. Seyircilerin % 80’inin daha önce güreş yapmadıklarını belirtmişlerdir.

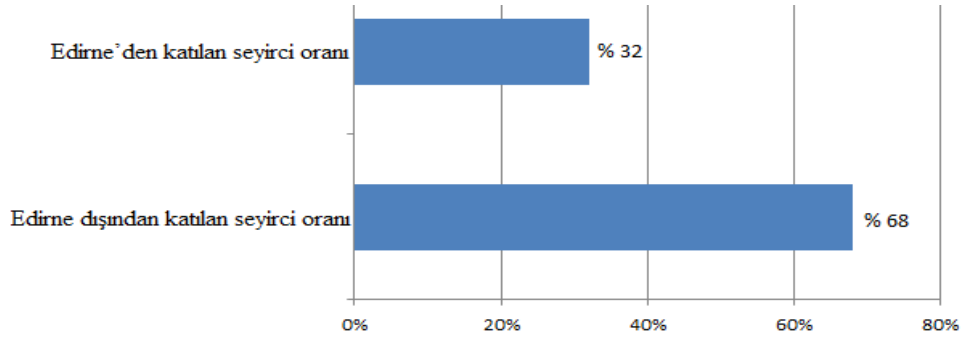
Tablo 4. Seyircileri “Kırkpınar’a getiren sebepler nelerdir” ve “Kaç yıldır geldiklerini” Gösteren Yüzdeler Dağılım Durumları

“Sizi buraya getiren sebep nedir?”	F	%
Saray içi atmosferi	22	13
Güreş sporuna olan ilgim	100	62
Sevdiğim pehlivanları izlemek	10	6
Türkiye’nin en büyük güreş organizasyonu	3	2
Güreş müsabakalarında ki heyecan	1	1
Geleneksel ve tarihi olması	26	16
Toplam	162	100
“Kaç yıldır buraya geliyorsunuz?”	F	%
İlk defa	24	15

1-5 yıl arası	38	23
6-10 yıl arası	26	16
11-15 yıl arası	19	12
16-20 yıl arası	22	14
21-25 yıl arası	9	5
26-30 yıl arası	2	1
30 yıl ve daha fazla	22	14
Toplam	162	100

Tablo 4’de Kırkpınar yağlı güreşlerine katılan seyircilerin, “Soru: Sizi buraya getiren sebep nedir?” sorusuna % 62’si güreş sporuna olan ilgilim yanıtını vermişlerdir. Seyircilerin “Soru: Kaç yıldır buraya geliyorsunuz?” sorusuna % 46’sı 10 yıl ve daha fazladır geldiklerini belirtmişlerdir. Önemli bir bilgi ise seyircilerin % 14’ü nün 30 yıl ve daha fazla süredir Kırkpınar yağlı güreşlerine gelmeleridir.

Şekil 1’de Edirne’ ye Kırkpınar yağlı güreşlerine % 68 oranında seyircinin dışardan geldikleri aşağıdaki şekilde görülmektedir.

Şekil 1. Seyircilerin Şehir Dışından Gelme Durumları Yüzdelerle Dağılımı

Tablo 5. Eğitim ile “Kaç yıldır Edirne’ye yağlı güreş izlemeye geliyorsunuz?” Sorusuna Verilen Cevaplar Arasında Ki Kare Test Analizi İlişki Durumu Dağılımı
“Soru: Kaç yıldır Edirne’ye yağlı güreş izlemeye geliyorsunuz?”

Eğitim	İlk defa	1-5 Yıl	6-10 Yıl	11-15 Yıl	16-20 Yıl	21-25 Yıl	26-30 Yıl	30 yıl ve Üzeri	Toplam
İlkokul	N	8	9	9	8	11	9	1	69
	%	12	13	13	12	16	13	1	20
Ortaokul	N	1	10	6	2	3	0	0	26
	%	4	38	23	8	11	0	0	15
Lise	N	4	9	7	4	6	0	0	31
	%	4	9	7	4	6	0	0	1

Üniversite	%	13	29	23	13	19	0	0	3	100
	N	10	10	4	5	2	0	0	2	33
Lisans Üstü	%	30	30	12	15	6	0	0	6	100
	N	2	0	0	0	0	0	0	1	3
Toplam	%	67	0	0	0	0	0	0	33	100
	N	25	38	26	19	22	9	1	22	162
	%	15	23	16	12	14	6	1	14	100

$$X^2= 47,648^a P=0,012<0,050$$

Tablo 5’de katılımcıların eğitim durumu ve kaç yıldır “Edirne’ye gelip güreş izliyorsunuz?” sorusuna verilen cevaplar ile anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. İlkokul mezunlarının % 20’si 30 ve daha fazla yıl Edirne’ye geldiklerini belirtmişlerdir.

Tablo 6. Eğitim ile “Sizi buraya getiren sebep?” Sorusuna Verilen Cevaplar Arasındaki Kare Test Analizi İlişki Durumu Dağılımı

Eğitim	“Soru: Sizi buraya getiren sebep?”							Toplam
	Saray içi atmosferi	Güreş sporuna olan ilgim	Sevdiğim pehlivanları izlemek	Türkiye’nin en büyük güreş organizasyonu olması	Güreş müsabakalarındaki heyecan	Geleneksel ve tarihi olması		
İlkokul	N	9	49	3	2	0	6	69
	%	13	71	4	3	0	9	100
Ortaokul	N	4	17	3	1	0	1	26
	%	15	65	11	4	0	4	100
Lise	N	2	22	0	0	1	6	31
	%	6	71	0	0	3	19	100
Üniversite	N	6	11	4	0	0	12	33
	%	18	33	12	0	0	36	100
Lisans Üstü	N	1	1	0	0	0	1	3
	%	33	33	0	0	0	33	100
Toplam	N	22	100	10	3	1	26	162
	%	14	62	6	2	1	16	100

$$X^2= 34,765^a P=0,021<0,050$$

Tablo 6’de katılımcıların eğitim durumu ile “Soru: Sizi buraya getiren sebep?” sorusuna verilen cevaplar arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. İlkokul mezunlarının % 71’i, ortaokul mezunlarının % 65’i ve lise mezunlarının % 71’i güreş sporuna olan ilgim yanıtını belirtmişlerdir. Üniversite mezunlarının % 36’sı geleneksel ve tarihi olması yanıtını vermişlerdir.

Tablo 7. Meslek Durumu ile “Sizi buraya getiren sebep?” Sorusuna Verilen Cevaplar Arasında Ki Kare Test Analizi İlişki Durumu Dağılımı

“Soru: Sizi buraya getiren sebep?”								
Meslek		Saray içi atmosferi	Güreş sporuna olan ilgim	Sevdiğim pehlivanları izlemek	Türkiye'nin en büyük güreş organizasyonu olması	Güreş müsabakalarındaki heyecan	Geleneksel ve tarihi olması	Toplam
İşçi	N	1	21	0	0	0	5	27
	%	4	78	0	0	0	18	100
Memur	N	5	4	1	0	0	5	15
	%	33	27	7	0	0	33	100
Çiftçi	N	6	22	1	0	0	0	29
	%	21	76	3	0	0	0	100
Emekli	N	6	26	4	3	0	4	43
	%	14	60	9	7	0	9	100
S. Meslek	N	3	13	3	0	0	8	27
	%	11	48	11	0	0	30	100
Esnaf	N	0	12	0	0	1	1	14
	%	0	86	0	0	7	7	100
Öğrenci	N	1	2	1	0	0	3	7
	%	14	29	14	0	0	43	100
Toplam	N	22	100	10	3	1	26	162
	%	14	62	6	2	1	16	100

$$X^2 = 57,732^a \quad P = 0,002 < 0,050$$

Tablo 7’de katılımcıların meslek durumu ve “Soru: Sizi buraya getiren sebep?” sorusuna verilen cevaplar ile anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Emeklilerin % 60’ı, çiftçilerin % 76’sı ve işçilerin % 78’i güreş sporuna olan ilgimden dolayı geldim yanıtını vermişlerdir.

Tablo 8. Yaş Durumu ile “Sizi buraya getiren sebep?” Sorusuna Verilen Cevaplar Arasında Ki Kare Test Analizi İlişki Durumu Dağılımı

“Soru: Sizi buraya getiren sebep?”								
Yaş		Saray içi atmosferi	Güreş sporuna olan ilgim	Sevdiğim pehlivanları izlemek	Türkiye'nin en büyük güreş organizasyonu olması	Güreş müsabakalarındaki heyecan	Geleneksel ve tarihi olması	Toplam
15-25 yaş arası	N	1	4	1	0	0	4	10
	%	10	40	10	0	0	40	100
26-35 yaş arası	N	3	11	3	0	0	3	20
	%	15	55	15	0	0	15	100
36-45 yaş arası	N	5	18	1	0	1	10	35
	%	14	51	3	0	3	29	100
46-55 yaş arası	N	2	26	0	0	0	4	32
	%	6	81	0	0	0	12	100
56-65 yaş arası	N	6	29	3	1	0	3	42
	%	14	69	7	2	0	7	100

66 yaş ve üzeri	N	5	12	2	2	0	2	23
	%	22	52	9	9	0	8	100
Toplam	N	22	100	10	3	1	26	162
	%	14	62	6	2	1	16	100

$$\chi^2 = 33,816^a \quad P = 0,112 < 0,050$$

Tablo 8’de katılımcıların yaş durumu ve “*Soru: Sizi buraya getiren sebep?*” sorusuna verilen cevaplar ile anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır. 56-65 yaş aralığında ki katılımcıların % 69’u, 36-45 yaş aralığında ki katılımcıların % 51’i güreş sporuna olan ilgiden dolayı geldim yanıtını vermişlerdir.

5. TARTIŞMA

Kırkpınar yağlı güreşlerine katılan seyircilerin % 60’ı 46 yaş ve üzeri seyircilerden, sadece % 6’sı 15-25 yaş aralığında olan seyircilerden oluşmaktadır (Tablo 1). Savranbaşı ve Dinç, (2010)’in yaptıkları çalışma da 13-34 yaş aralığında ki seyirciler toplam grubun % 17’sini oluşturmaktadır. Bu iki çalışma da ki 15-30 yaş aralığında ki seyircilerin az olduğu görülmektedir. Bu sonuçlara göre gelecek nesillere emanet edeceğimiz geleneksel Kırkpınar yağlı güreşlerinin geleceği için kaygı vericidir. İnan, (2007)’in Süper Lig takımlarından 3790 taraftara yaptığı çalışma da, taraftarların % 54,5’inin 15-24 yaş aralığında olduklarını belirlemiştir. Gençler ve Aycan (2008)’a göre profesyonel futbol maçlarına seyirci olarak katılanların % 66,7’si 27 yaş ve altında olduğunu belirtmişlerdir. Soygüden vd, (2016)’nin yaptığı çalışma da profesyonel futbol taraftarının % 79’u 30 yaşın altında olan seyircilerden oluşmaktadır. Çalışmalarda görüldüğü üzere popüler sporlardan olan futbol genç taraftarlardan daha fazla ilgi görmektedir. Çalışmaya katılanların %98’i erkek seyircilerden oluşmaktadır (Tablo1). Savranbaşı ve Dinç, (2010)’in yaptıkları çalışma da bu oran % 99’u erkek seyircilerdir. Erkek seyircilerin daha fazla olması yapılan çalışma ile benzerlik göstermektedir. Kadın seyirci oranları % 2 gibi çok düşük oranda olduğu görülmektedir. Kadın seyirci ve aile ile bu organizasyonlara katılım teşvik edilmelidir.

Kırkpınar yağlı güreşlerine katılan seyircilerin % 78’i orta öğretim mezunu seyircilerden, % 22’ si üniversite ve üstü eğitim almış seyircilerden oluşmaktadır (Tablo 2). Savranbaşı ve Dinç, (2010)’in yaptığı çalışma da katılımcıların % 95’i orta öğretim sadece % 5’lik bir grup üniversite mezunu olduklarını belirtmişlerdir. Aradan geçen 7 yılda seyirciler arasında üniversite mezunu sayısının arttığını söyleyebiliriz. Seyircilerin % 26’sı emekli ve % 18’i çiftçilik yapan, % 17’si işçi ve serbest meslek grubundan seyircilerdir (Tablo 2). Savranbaşı ve Dinç, (2010)’in yaptığı çalışma da seyircilerin % 22’si çiftçi, % 20’si emekli ve % 19’u esnaf meslek gruplarından oluşmaktadır. Bu durum yapılan çalışma ile örtüşen meslek gruplarından oluştuğunu görmekteyiz. İnan, (2007)’in; süper lig futbol takımı

tarafına yaptığı çalışmada, %30, 8'i işçi ve %23, 1'i öğrenci olarak açıklamıştır. Yapılan çalışma da % 4'lük bir kısım öğrencilerden oluşmaktadır. Futbol seyircisinin daha fazla öğrenci potansiyeline sahip olduğunu görebiliriz.

Kırkpınar yağlı güreşlerine katılan seyircilerin % 74'ü nün ailesinde güreşçi bulunmadığını belirtmiştir. Seyircilerin % 80'inin daha önce güreş yapmadıklarını tespit edilmiştir (Tablo 3). Bu durum ailesinde ve kendisinde güreş ile ilgili faaliyetlerde bulunmayan seyircilerin daha fazla güreş ile ilgilendiklerini göstermektedir.

Kırkpınar yağlı güreşlerine katılan seyircilerin, “*Soru: Sizi buraya getiren sebep nedir?*” sorusuna % 62'si güreş sporuna olan ilgiden dolayı, % 16'sı geleneksel ve tarihi olması ve % 13 saray içi atmosferinden dolayı geldikleri yanıtını vermişlerdir. Seyircilerin “*Soru: Kaç yıldır buraya geliyorsunuz?*” sorusuna % 46'sı 10 yıl ve daha fazladır geldiklerini belirtmişlerdir. Önemli bir bilgi ise seyircilerin % 14'ü nün 30 yıl ve daha fazla Kırkpınar yağlı güreşlerine katıldıklarını göstermektedir (Tablo 4).

Edirne'ye Kırkpınar yağlı güreşlerine % 68 oranında seyircinin başka şehirlerden geldiklerini belirtmişlerdir (Şekil 1). Bu oran çok sayıda seyircinin dışardan geldiklerini göstermektedir. Kırkpınar yağlı güreşleri Edirne şehri için önemli bir turizm potansiyeli oluşturmaktadır. Edirne şehrine gelen seyircilerin sadece güreş festivali için değil aynı zamanda Edirne şehrinin tarihi, kültürel ve sosyal güzelliklerini de görmeleri için olanaklar sağlanmalıdır.

Katılımcıların eğitim durumu ve kaç yıldır Edirne'ye gelip güreş izliyorsunuz sorusuna verilen cevaplar ile anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. İlkokul mezunlarının % 20'si 30 ve daha fazla yıl Edirne'ye geldiklerini belirtmişlerdir (Tablo 5). Güreşin kırsal kesim sporu olması sebebiyle daha çok ilkökul mezunu olan seyircilerin uzun yıllar boyunca bu faaliyete katıldıkları görülmektedir.

Katılımcıların eğitim durumu ile “*Soru: Sizi buraya getiren sebep?*” sorusuna verilen cevaplar arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. İlkokul mezunlarının % 71'i, ortaokul mezunlarının % 65'i ve lise mezunlarının % 71'i güreş sporuna olan ilgim yanıtını belirtmişlerdir. Güreş sporunun kırsal kesimden daha fazla ilgi görmesi sebebiyle öğretim seviyeleri daha düşük seyirciler tarafında ilgi gördüğü düşünülmektedir. Üniversite mezunlarının % 36'sı geleneksel ve tarihi olması yanıtını vermişlerdir. Üniversite eğitimi tamamlamış seyircilerin araştırmacı kimlikleri ile geleneksel ve tarihi konulara daha fazla ilgi gösterdikleri varsayımından hareketle yükseköğretim gören seyircilerin ilgisini çektiği düşünülmektedir (Tablo 6). Kırkpınar'ın geleneksel ve tarihi olması vurgusunu daha fazla ön plan çıkartarak farkındalık çalışmaları yapılabilir.

Katılımcıların meslek durumu ve “*Soru: Sizi buraya getiren sebep?*” sorusuna verilen cevaplar ile anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Emeklilerin % 60'ı,

çiftçilerin % 76'sı ve işçilerin % 78'i güreş sporuna olan ilgimden dolayı geldim yanıtını vermişlerdir (Tablo 7). Genel olarak katılımcıların yönetim ve üst düzey görevlerde bulunmayan seyircilerden oluştuğunu söyleyebiliriz. Güreşin popüler sporlar arasında bulunmaması ve Türk toplumunun ilgisizliği nedeniyle birçok kesim tarafından güreş takip edilmemektedir. Günümüzde güreş sadece kırsal kesim insanlar tarafından yapılmakta ve izlenmektedir. Güreş sporunun daha yüksek görevlerde bulunan güreş severler tarafından takip edilmesi güreşe farklı bir vizyon katabilir. Soygüden ve Demirkan, (2017)'ın yaptığı çalışma da ailelere sorulan “Çocuğunuzu hangi spor branşına gönderirsiniz?” sorusuna % 34 futbol, % 25 basketbol ve % 13 yüzme yanıtını vermişlerdir. Güreş sporunu tercih eden ailelerin oranı ise % 3 gibi çok düşük bir orandır. Bu sonuca göre aileler çocuklarını güreş sporuna teşvik etmedikleri anlaşılmaktadır. Bu durumun ailelerin güreş sporu hakkında yanlış bilgiye sahip olduklarından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Katılımcıların yaş durumu ve “Soru: Sizi buraya getiren sebep?” sorusuna verilen cevaplar ile anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır. 56-65 yaş aralığında ki katılımcıların % 69'u, 36-45 yaş aralığında ki katılımcıların % 51'i “Güreş sporuna olan ilgimden dolayı geldim” yanıtını vermişlerdir (Tablo 8). Yaş durumu yüksek olan seyircilerin güreş sporuna olan ilgilerinin daha fazla olduğunu söyleyebiliriz. Günümüzde sporun çeşitliliği ve spor olanaklarının artması sebebi ile yaş ortalaması düşük seyirciler farklı spor branşlarıyla ilgilenmektedirler. Yaş ortalaması yüksek olan seyircilerin çocukluk ve gençlik dönemlerinde spor branşlarının azlığı ve popüler sporların fazla yaygın olmaması sebebiyle güreş sporu ile ilgilendikleri düşünülmektedir.

Geleneksel sporların diğer bedensel aktivitelerden farklı yanı eğlence amaçlı, oyun formlarında olmaları ve halk tarafından kabul görüp kuşaklar boyu aktararak yaygınlık kazanmalarıdır (Şallı ve Karahüseyinoğlu, 2010). Bu çalışma da Kırkpınar yağlı güreşlerine katılan seyircilerin %40'ı Türklerin geleneksel sporları olması sebebiyle katıldıklarını belirtmişlerdir (Tablo 8).

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuç olarak; seyircilerin % 62'si güreş sporuna karşı ilgilerinden dolayı Kırkpınar'a geldiklerini belirtmişlerdir. Bu durum bazı kitleler tarafından güreşlerin izlenmesi için talebin olduğunu göstermektedir. Seyircilerin yaş ortalamaları diğer spor branşlarına bakıldığında daha yüksektir. Geçmiş dönemlerde geleneksel güreşlerin kırsalda daha fazla yapıldığı bilinmektedir. Güreş kırsal kesimde kentsel kesime göre her zaman daha fazla ilgi görmektedir. Dolayısıyla o dönemlerde yaşayan şu anda 50 yaş ve üzeri olan seyircilerin güreşe ilgileri bu durumdan kaynaklanabilir. Seyirciler arasında emekli seyirci grubunun yüksek olduğu görülmektedir. Bu durum fazla aktif olmayan emekli seyirci grubu için önemli

bulunmuştur. Ancak genç seyircilerin daha fazla olması için teşvik edilmesi gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Seyircilerin diğer en yüksek katılım sebeplerinden olan geleneksel ve tarihi olması faktörünü daha fazla ön plana çıkartmak gerekmektedir.

ÖNERİLER

- Çalışma sonuçlarına göre genç yaş seyirci grubunun geleneksel ve tarihi olması dolayısıyla Kırkpınar'a geldikleri belirlenmiştir. Bu sonuca göre Kırkpınar'ın geleneksel ve tarihi imajının daha fazla ön plana çıkartılması önerilmektedir.
- İşletme yönetiminde mevcut müşteri potansiyelini korumak yeni müşteri bulma anlayışına göre daha fazla tercih edilmektedir. Bu anlayıştan hareketle geleneksel Kırkpınar yağlı güreşlerine gelen mevcut seyircilerin beklentilerinin tam olarak karşılanması önerilmektedir.
- Türkiye'de yapılan geleneksel güreşlerde bazı merasim, ritüeller ve otantik gelenekler bulunmaktadır. Örneğin "Peşrev çekme", "kispet giyme" "Salavatçının manileri" ve "Davul - zurna" gibi ritüeller bazılarıdır. Kırkpınar'da güreşçiler ve organizasyon tarafından yapılan geleneksel ritüellerin daha dikkatli bir şekilde özüne uygun yapılması tavsiye edilmektedir.
- Geleneksel Kırkpınar yağlı güreşlerinde sadece yağlı güreş değil aynı zaman da Edirne'nin tarihi, kültürü, sosyal yaşamı, coğrafi özellikleri ve yöresel ürünlerinin ön plana çıkarılması önerilmektedir.
- Günümüzde *yemek turizmi* ve *gurme turizmi* ön plana çıkmaktadır. Bu örnekleri Gaziantep ve Şanlıurfa illerinde görmekteyiz. Geleneksel Kırkpınar yağlı güreşlerine Edirne'ye gelen seyircilerin Edirne ile özdeşleşmiş yemek ürünlerini tanıma ve tatma imkânı sunulmalıdır.
- Hayat standartlarımız yükseldikçe beklentilerimizde artmaktadır. Özellikle memnuniyet son zamanlarda çok dikkat edilen kavramlardan bir tanesidir. Bu sebeple buraya gelen seyirci ve güreşçilerin fiziksel, çevresel, hijyen ve konfor gibi etkenlerin en iyi biçimde sunulması önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Bostancı, M., Toksöz, İ. (2010). "645. Tarihi Kırkpınar Güreşlerine Katılan Bazı Küçük Boy Ve Başaltı Sporcularının Vücut Yağ Oranları" *Uluslararası 5. Tarihi Kırkpınar Sempozyumu*, ISBN: 978-975-374-099-9, Edirne, 2010.
- Boyacıoğlu, E. Z. (2005). "Kırkpınar Yağlı Güreşlerinin Edirne İline Sosyo-Ekonomik Katkısı", *"Uluslararası I. Tarihi Kırkpınar Sempozyumu"*, Edirne, 2005
- Edirne Belediyesi, (2018). <http://www.edirne.bel.tr/> E.T. 29.03.2018, Edirne, 2018

- Edirne Kırkpınar, (2018). (<http://www.edirnekirkpinar.com/tr/yazi/6-genel-bilgiler/36-tarihi>) E.T: 29.03.2018, Edirne, 2018
- Edirnehaberci, (2018). (<http://www.edirnehaberci.com/guncel/sarayicinde-hasar-4-milyon-tl-h80896.html>) E.T: 29.03.2018, Edirne, 2018
- Erdem, Halis (2007). "Kırkpınar Güreşlerinin Tarihi", *Uluslar arası .3. Tarihi Kırkpınar Sempozyumu*, Edirne, 2007
- Etnospor, (2018). Yağlı güreş, <https://worldethnosport.org/tr/spor/yagli-gures-97>, E.T: 05.06.2018.
- Gençer, R.T., "Aycan, A. (2008). Seyircilerin Profesyonel Futbol Müsabakalarına Katılım Kararını Etkileyen Değişkenler Üzerine Bir İnceleme" *Ege Akademik Bakış*. 2008; 8(2): 771-783.
- Gümüş, M., Barut, Ç. (2006). "Geleneksel Yağlı Güreş Yapan Sporcuların Antropometrik Profillerinin Belirlenmesi", *9. Uluslar arası Spor Bilimleri Kongresi Bildiri Kitabı, Muğla Üniversitesi, Muğla*, 2006, ss. 328-332
- Hair J, Anderson E.R, Tahtam LR, Black C.W. (1998). Multivariate Data Analysis. (Fifth Edition), *Prentice- Hall International Inc.1998;118*.
- İnan, T. (2007). "Türkiye'deki Futbol Kulüplerinin gişe gelirlerini arttırmaya yönelik uygulamaların incelenmesi" *Çukurova Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı.Yayımlanmış Doktora Tezi*. Adana. 2007.
- Kırkpınar Rekreasyon Projesi, (2018). (<http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:e26hrkmY-AEJ:anket.yerelyonetimler.com.tr/anket%3Fpid%3D1767+&cd=3&hl=tr&ct=clnk&gl=tr>) E.T : 29.03.2018, Edirne, 2018
- Özer, S. U.; Köse, B. Ç. ve Küçükaltan, D. (2014). "Edirne as a cultural destination a forecast for foreign tourists to determine potential analysis", *Social Sciences Research Journal*, 2014, 3 (11), 1-11.
- Pehlivan, (2018). Karakucak güreşleri, (<https://pehlivanblog.wordpress.com/2016/10/17/turklerin-yaptigi-geleneksel-guresler/>) (16.10.2018).
- Sazak, Ş., Eyüboğlu, E. A. (2009). "Bir Kültür Endüstrisi Olarak "Kırkpınar Güreş Festivali", *5. Tarihi Kırkpınar Sempozyumu Bildiri Kitapçığı*, Kırklareli Üniversitesi, 2009, Açık erişim
- Soygüden, A. Demirkan, E. (2018). "Factor Affecting Parents Directing Their Children In Wrestling Sport" *ASOSJOURNAL (The Journal of Academic Social Science) Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Yıl: 6, Sayı: 69, Nisan 2018, s. 50-64
- Soygüden, A. Barut, Y. İmamoğlu, O. "Profesyonel futbol taraftarı ve satadyum", *Pegem Akademi Yayınları, 1. Baskı*, Kasım, 2016, Ankara, ss, 70,71

- Şalli, A.O., Karahüseyinoğlu M.F. (2010). Küreselleşme Ve Modern Sporların Gölgesinde Kirkpinar Yağlı Güreşleri, *V. Uluslararası Tarihi Kirkpinar Sempozyumu*, Tam metin Bildiri, s. 3-7.
- Toksöz, İ. “Bati Trakya Türk Topluluğunun Rodoplardaki Buluşma Noktası”, Seçek Yaylasi Tarihi Seçek Yağlı Güreşleri Ve Kültür Etkinlikleri. *Milli Folklor*, 2011, 23(91).
- Türker, A., Çelik, İ. “Somut Olmayan Kültürel Miras Unsurlarının Turistik Ürün Olarak Geliştirilmesine Yönelik Alternatif Öneriler” *Yeni Fikir Dergisi*, 2012, 9, 86-98
- Türkiye Güreş Federasyonu, (2018).
(<http://www.tgf.gov.tr/tr/wp-content/uploads/2017/07/97206-072.pdf>, 2018)
- Yıldıran, İ. (2000). Geleneksel Yağlı Güreşin, Kültürel, Yapısal ve Bilimsel Açıdan Modern Minder Güreşiyle Farklılıklarının Değerlendirilmesi. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 5(1), 53-62.